

Beslutad av Generaldirektör Kjell Asplund	Ansvarig T-kansli, Åsa Ekman	Gäller fr.o.m. 2006-06-01
Beslutad den 2006-06-07	Mottagare Samtliga anställda	Revideras senast 2008-05-30

Socialstyrelsens användning av de vetenskapliga råden och vissa regler i samband med detta

Innehåll

Användning av vetenskapliga råd

Dokumentation av medverkan

Expertgrupper

Jävsfrågan

Genom dessa interna föreskrifter upphävs den Intern föreskriften
”Socialstyrelsens användning av de vetenskapliga råden och vissa regler i
samband med detta” från 2002-01-01.

Användning av vetenskapliga råd

De vetenskapliga råden kan enligt arbetsordningen anlitas för att:

- delta i uppföljnings-, utrednings- och utvecklingsarbete,
- delta i utarbetande av kunskapsöversikter m.m.,
- biträda vid handläggning av ärenden inom ledamotens verksamhetsområde,
- granska resultaten av Socialstyrelsens arbete.

Dessutom kan de vetenskapliga råden på eget initiativ rikta Socialstyrelsens uppmärksamhet på sådana framsteg eller förändrade förhållanden inom området som har särskild betydelse för Socialstyrelsens verksamhet.

När Socialstyrelsen behöver utlåtande av särskild expertis skall ledamot av Socialstyrelsens vetenskapliga råd i första hand anlitas. Extern expertis får användas om det finns skäl för detta. I sistnämnda fall skall reglerna om upphandling tillämpas eftersom experten inte är knuten till Socialstyrelsen på samma sätt som det vetenskapliga rådet.

De vetenskapliga råden är i och med att de har ett förordnande mera fast knutna till Socialstyrelsen än annan expertis. Deras utlåtanden, manuskript etc. är arbetsmaterial då det kommer till Socialstyrelsen och inte allmän handling.

Uppdragen skall vara klart skriftliga avgränsade och dokumenterade. De frågor som skall besvaras skall vara tydligt preciserade.

Då Socialstyrelsens vetenskapliga råd anlitas för att delta i uppföljnings-, utrednings- och utvecklingsarbete eller uppläggning av sådant arbete skall detta redovisas i den slutliga produkt som arbetet resulterar i om inte annat överenskommit. När det vetenskapliga rådets synpunkter ligger i linje med eller sammanfaller med det som Socialstyrelsen redovisar som slutsatser eller resultat skall det vetenskapliga rådet tas med i beslutsmeningen och behandlas som underföredragande. I de fall det vetenskapliga rådet endast delvis står bakom de redovisade resultaten skall detta framgå och möjlighet ges att i beslutet anmäla avvikande mening.

Även i de fall ett vetenskapligt råd har lämnat underlag eller synpunkter som går i helt annan riktning än det som blir Socialstyrelsens slutliga ställningstagande skall det vetenskapliga rådets synpunkter redovisas. Normalt skall detta göras genom att det vetenskapliga rådets avvikande mening anmäls tillsammans med en skrivning som anger vad den avvikande meningen avser. En sådan redovisning kan göras i anslutning till redovisningen av Socialstyrelsens ställningstagande, i förordet eller i beslutet. Ett tänkbart minimalalternativ är att enbart ange att det vetenskapliga rådet har avvikande mening under förutsättning att båda parter är ense om detta.

När de vetenskapliga råden deltar i utarbetandet av kunskapsöversikter gäller samma regler som då de deltar i uppföljnings-, utvärderings- och utvecklingsarbete.

I de fall ett vetenskapligt råd ges i uppdrag att självständigt utarbeta en kunskapsöversikt som sedan på något sätt publiceras av Socialstyrelsen skall det i förord eller på annat sätt framgå att det vetenskapliga rådet är författaren.

Dokumentation av medverkan

När de vetenskapliga råden anlitas för att biträda i handläggningen av ärenden som leder till beslut (till exempel tillsynsärenden) inom ledamotens vetenskapsgren eller verksamhetsområde skall deras medverkan dokumenteras. Normalt sker detta genom att Socialstyrelsens beslut hänvisar till det vetenskapliga rådets utlåtande som bifogas i sin helhet. En kopia av beslutet översändes till det vetenskapliga rådet. I dessa fall deltar inte det vetenskapliga rådet i den slutliga handläggningen av ärendet och skall inte tas med i beslutsmeningen.

Detta förfaringssätt tillämpas också då flera vetenskapliga råd hörts, vare sig åsikterna sammanfaller eller skiljer sig åt. Socialstyrelsens ställningstagande motiveras i förhållande till rådets utlåtanden.

Samma regler gäller i de fall ett vetenskapligt råd har tillfrågats men utlåtandet inte har använts i utformningen av svaret på grund av att utlåtandet inte besvarar de för ärendet relevanta frågorna och det inte framgår hur vederbörande ställer sig till styrelsens slutliga ställningstagande.

I skriftväxling med domstolar i ärenden där vetenskapliga råd tillfrågats skall det också alltid framgå vilket vetenskapligt råd som tillfrågats i ärendet, detta som en upplysning till domstolen vid eventuell överprövning av ärendet.

Expertgrupper

Ibland anlitas vetenskapliga råd och andra experter i grupp, till exempel då expertgrupper tillsätts. Även då gäller att gruppens uppdrag från början måste vara klart definierat och känt av gruppens medlemmar. Det normala är att gruppen får ett uppdrag som den gemensamt skall genomföra och resultatet överlämnas till Socialstyrelsen. Socialstyrelsen kan sedan använda detta material på olika sätt beroende på hur uppdraget varit utformat. Även i dessa fall skall gruppens sammansättning och resultat redovisas, oavsett om resultatet sammanfaller med styrelsens slutliga ställningstagande i frågan eller ej.

När vetenskapliga råd eller andra experter inbjuds att delta i seminarier eller andra möten av idékaraktär för diskussion av en fråga skall det av inbjudan tydligt framgå vad syftet med mötet är och vad de vetenskapliga råden förväntas bidra med. I de fall möten skall resultera i någon typ av officiellt ställningstagande skall det klargöras i inbjudan.

Samma regler är tillämpliga vid medverkan av andra typer av extern expertis om det inte är fråga om en renodlad konsultmedverkan. Oavsett

yttre form för extern medverkan bör berörda parter få ta ställning till den slutliga skrivningen innan publicering.

Jävsfrågan

När vetenskapliga råd utses delges de den information om hantering av jäv, bindningar och andra intressekonflikter som ligger på intranätet som är framtagen av Socialstyrelsen, Läkemedelsverket, SBU och Läkemedelsförmånsnämnden. De skall vid samma tillfälle också skriftligt intyga att de tagit del av informationen.

De vetenskapliga råden måste själva aktivt ta ställning till om jäv föreligger i varje enskilt ärende/uppdrag som de tar på sig för Socialstyrelsen i sin egenskap av vetenskapligt råd.

Det åligger också var och en på Socialstyrelsen som anlitar ett vetenskapligt råd att försäkra sig om att det vetenskapliga rådet har prövat om jäv eller intressekonflikt föreligger för det aktuella uppdraget genom att i samband med att ärende/uppdrag lämnas till vetenskapliga rådet översända den blankett angående jäv som finns utlagd på Intranätet och sedan se till att vetenskapliga rådets jävsbedömning inkommer till Socialstyrelsen, beaktas och förvaras i akten.